

Umulwane womgomani

Theresa Segala

UMatjhiyana usebenza ngamandla. Usebenza ukusuka ekuseni bekube sebusuku. Nanyana kumakhaza, akambathi afuthumale. Gadesi uyakhohlela. Mgomani omumbi. Ugula khulu.

UMatjhiyana wazingenisela ngelotho. Bekaqazela
begodu athimila. Uyisa. UMatjhiyana ugula khulu.

“Umgomani lo uyingozi, uzongibulala,” kutjho uMatjhiyana. “Ingirhaleli ukudla. Angifisi litho. Umzimba wami ubuthakathaka.”

UJabulani utshwenyekile. “Ubaba akadli nokulala akalali. Uyaphilelwa,” kutjho uJabulani. UJabulani uvuka ngesamaririma, waya entabeni. Ubuya nenghana. Uzalisela uMatjhiyana? UJabulani uyasibilisa bese usinikela uyise uMatjhiyana. UMatjhiyana waphaya ibhegere bese uphalaza isihlahla.

“Baba awufuni ukuphola? Kubayini uphalaze isihlahla? Uzokuphola njani? kutjho uJabulani.

UJabulani uhlala noyise ohlola umndende. Unina usebenza amakwitjhi ngedorobheni, uza ekhaya kanye ngenyanga. UJabulani udosela unina. Umuyelelisa bona athengele uyise umvango womgomani.

UJabulani wagijimela evikilini masingyana bese wabuya nomvango womgomani.

Wanike uyise, wayisela bese walala.

UMatjhiyana waphenduka bese ibodlelo lawa laphuka. Wu, ibhodlelo liphukile! Ngizokuphola njani? Isihlahla lesi siyabiza.

“Baba, ibhodelo lesihlahla siphukile laphalaza isihlahla,” kutjho uJabulani. “Iyo, ndodana kubebutjhapho,” kuphendula umdala ngokudana.

Ntambama uJabulani wahlala yedwa ngelawini lokuphumula abukele umabonisakude. Umkhumbulo wakhe begade ukude acabanga ngokugula kukayise. Itjhejo lakhe larherheka ngesikhathi ezwa ngobulwelwe obuyizongi eendabeni. Bebakhuluma nge-COVID-19 ebulele abantu abanengi iphasi mazombe. Wathukwa.

Ibhodlelo lesihlahla liphukile. Umgomani gadesi sele uqinisa ngamandla. Umzimba kaMatjhiyana uyahlohlonya woke. UJabulani wacabanga ngomgomani oyingozi. “Gadesi ngikusa emtholapilo bayokupopola,” kutjho uJabulani. UMatjhiyana ahlahle amehlo, wathintitha ihloko wathi, “Angiyi lapho.”

Ekuseni uJabulani waya evikilini ukuyokuthenga iphephandaba ngokwenjwayelo. Ikhasi lokuthoma belitlolwe iCOVID-19 bulwelwe obuyingozi ngamaledere anzima khulu.

Nakafikako, wahlalaphasi bese wafunda iindaba le ngokuqophelela. Ihlathulula amatshwayo nokuthi abantu kumele bahlole.

UJabulani gadesi utshwenyekile. Waya ngelawini likayise, wamuqala arabhalele embedeni atluwisa. Umdala wathimula bewakhohlela okungapheliko. Wathatha iphephandaba walibeka phambi kukayise bona afunde. UMatjhiyana wafunda, waqala indodana yakhe bese ayifulathela.

UMatjhiyana waphilelwa ilanga loke. UJabulani urhabhela uyise. “Baba ngiyakurabhela, asiye emtholapilo. Ngiyakurabhela.” UMatjhiyana waqala phasi.

UJabulani wasiza uyise ukusukuma, watotobela ekoloyini bese watjhayela balibangisa emtholapilo.

“Sizani, ngiyanibawa sizani!” urhwelela uJabulani. Abahlengikazi baletha isithulo samavilo. Bamusa ngelawini lokuhlola.

UMatjhiyana wahlolwa ngudorhoder. UMatjhiyana
nendodana yakhe babahlolela iCOVID-19.
Bamunikela inhlahla nemilayelo yokobana azisele
njani. Begodu bamujova. UMatjhiyana walala.

Abahlengikazi bakhumbuza uJabulani mayelana nezamaphilo eziphephileko ngeenkhathi zeCOVID-19:

- Hlamba izandla qobe ngamanzi nesibha.
- Tjheja bona kunebaga elaneleko.
- Mbatha isikhandeli nawuya endaweni zomphakathi.
- Nawuthimulako nofana ukhohlela sebenzisa ithitjhu nofana uhlohlelele endololwaneni yakho.

Ungomani walatjhwa bese uMatjhiyana
wamathoma ukukhanuka ukudla. Gadesi sele
akunambitha ukudla. Akasaphilela angalali.
UJabulani noyise babuyela emutholapilo
ukuyokuthatha imiphumela yeCOVID-19. Ngetjhu,
imiphumela yabuya inganawo umulwana. Bazizwa
bakhululekile.

UMatjhiyana noJabulani bathokoza udorhoda nabahlengikazi bese babuyela ekhaya. Ukusuka ngalelo langauMatjhiyana waqinisekisa bona wembatha izambatho ezifuthumeleko nakumakhaza. Bekangasafuni ukubanjwa mgomani godu. Wahlamba izandla zaqobe ngamanzi nesibha. Waqinisekisa ukumbatha isikhandeli ngasosoke isikhathi ukuziveke kuCOVID-19 neminye imihlobo yeemgomani.

